

MILLIY TIKLANISH

8 (173) 2012 йил 29 февраль, чоршанба Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси
www.milliytiklanish.uz 2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон ва БМТ ҳамкорлиги
Ватанимиз миллий манфаатлари ва халқаро масалаларда тугган позициясини ҳимоя қилишни ўз дас-турий мақсадларида асосий вазифа сифатида қараган партиямиз Ўзбекистон ва БМТ ҳамкорлигида олиб борилаётган кенг қўламли ислохотларда фаол иштирок этишга интиломда. Бу борада қатор тадбир ва давра суҳбатлари ташкил этилмоқда.

Бу шундай гулшанки...
Мустаҳкам оила ва бахтли турмуш қуриш, авваламбор ёшларга, уларнинг ақл-заковати, маънавияти ва албатта оила олдидagi бурчларини қай даражада англаб етишларига, миллий урф-одатлар, қадриятларимизни нечоғли эъозлаб, унга амал қилишларига боғлиқ. Бунда улар нималарга эътибор бериши лозим?

Миллий мато
Коллежда олиб борилаётган изланишлар, янги педагогик технологиялар асосида амалга оширилаётган илмий ва амалий машғулотлар ёшларимизни кенг ва мустақил фикрлашга, ўз фикрини эркин баён этишга йўналтирилганлиги билан ҳам киши эътиборини тортади.

2 СИЁСАТ

4 ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ

6 ЖАРАЁН

Оқсаройда қабул

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 28 февраль кун Оқсаройда Буюк Британия парламенти депутати, муҳофаа вазири Филипп Ҳаммондни қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари ушбу учрашув Ўзбекистон-Буюк Британия муносабатларининг бугунги ҳолати, ҳамкорликнинг истиқболдаги устувор йўналишлари юзасидан атрафлича фикр алмашиш ва минтақамиздаги вазият билан яқиндан танишиш учун яхши имконият эканини таъкидлади.

Ўзбекистон Буюк Британияга жаҳоннинг улкан сиёсий, иқтисодий ва гуманитар салоҳиятга, қадимий бой тарих ва маданиятга эга етакчи мамлакатларидан бири сифатида қарайди.

Икки томонлама муносабатларни ривожлантиришга прагматик ёндашув турли даражадаги мулоқотларни чуқурлаштириш ва фаоллаштиришнинг кенг истиқболларини белгилаш, ўзаро алоқаларни мустаҳкамлаш ва шу орқали ҳамкорликни ривожлантириш учун ишончли замин ва шароит яратиш имконини беради.

Бугунги кунда мамлакатларимиз халқаро майдонда тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаатдорлик асосида ҳамкорлик қилиб келмоқда. Парламентлараро алоқалар, ташқи сиёсат маҳкамалари ўртасидаги маслаҳатлашувлар, вазирлик ва идоралар даражасидаги қўшма саъй-ҳаракатлар мунтазамлик касб этган ва институционал асосга эга.

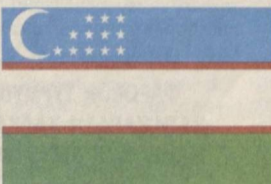
Буюк Британия Ўзбекистоннинг Европадаги муҳим иқтисодий ҳамкорларидан биридир. Мамлакатимизда Буюк Британия сармоiasi иштирокида тузилган 419 корхона муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда, 95 компаниясининг ваколатхоналари рўйхатдан ўтказилган. Бугунги кунда юксак технологиялардан фойдаланган ҳолда қўшма иқтисодий лойиҳаларни амалга оширишдан икки томон ҳам манфаатдор.

Маданий-гуманитар йўналишдаги, биринчи навбатда, таълим соҳасидаги ҳамкорлик алоқалари изчил ривожланмоқда. Тошкентдаги Халқаро Вестминстер университети мамлакатимизнинг кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлашда муҳим ўрин тутмоқда. Кембриж университети билан ҳамкорликда пойтахтимизда Юқори технологиялар марказини ташкил этиш ишлари олиб борилмоқда.

Мулоқот чоғида минтақавий хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш, Афғонистондаги вазиятни барқарорлаштириш масалалари, икки томонлама ҳарбий ва ҳарбий-техникавий ҳамкорликни ривожлантириш имкониятлари муҳокама этилди.

Ф.Ҳаммонд Ўзбекистон Президентига самимий қабул ҳамда Ўзбекистон билан Буюк Британия ўртасидаги ҳамкорликнинг икки томон ҳам бирдек манфаатдор бўлган янги йўналишлари юзасидан самимий ва очиқ муҳокама учун чуқур миннатдорлик изҳор этди.

ЎЗА

2 МАРТ КУНИ ЎЗБЕКISTONNING БМТ АЪЗОСИ БЎЛГАНЛИГИГА 20 ЙИЛ ТЎЛАДИ

Дунё билан ҳамқадам, ҳамжиҳат Ўзбекистон

ЎЗ МИЛЛИЙ МАНФААТЛАРИНИ ҲАМИША УСТУВОР БИЛАДИ

1992 йилнинг эрта баҳорида мустақиллик ҳавосидан нафас ола бошлаган Ўзбекистон Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилати аъзолигига қабул қилинганлиги тўғрисида Ватанимиз бўйлаб хушхабар тарқалди. Бу мустақил юртимиз ва халқимизнинг давлатимиз раҳбари Ислам Каримов раҳнамолигидаги улкан тарихий ютуғи эди. Уша унутилмас кунларга ҳам 20 йил бўлмоқда. Бу орада Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли аъзоси сифатида БМТ ва бошқа кўлаб халқаро ташкилотларда ўз овози ва сўзига эга бўлди. Президентимиз БМТнинг юксак минбаридан шонли тарихга ва буюк келажакка эга Ўзбекистоннинг халқаро ташаббусларини бир-неча маротаба илгари сурдилар. Халқаро ҳамжамият юртимизнинг жаҳоннинг энг мураккаб ва қайноқ масала-муаммолари юзасидан ўз мустақил позицияси борлигига амин бўлди.

ГЛОБАЛ ХАВФСИЗЛИК МИНТАҚАВИЙ ХАВФСИЗЛИКНИ ТАЪМИНЛАШДАН БОШЛАНДИ

Мозийга қараб иш юритсак, давлатимиз раҳбари Ислам Каримов 1993 йили БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида илк бор муътабар минбардан дунёда ялпи хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш, халқаро террорчилик, диний экстремизм, наркотик моддалар ва курол-яроғ контрабандасига қарши биргаликда курашишга оид қатор ташаббусларни илгари сурганини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Ийгириманчи асрнинг охири ва йигирма биринчи асрнинг бошида инсоният бир қатор глобал муаммолар билан юзма-юз келди. Бугунги мураккаб

замонда инсоният халқаро терроризм, агрессив миллатчилик, ядро курулининг тарқалиши ва йирик экологик таҳдидларга қарши кураш олиб бормоқда. Давлатимиз раҳбари доимо халқаро минбарлардан, хусусан, БМТ Бош Ассамблеясининг ялпи мажлисларидаги нутқларида халқаро ҳамжамият томонидан ҳал қилиниши лозим бўлган ана шундай масалалар бўйича бир қатор амалий таклиф ва ташаббусларни илгари суриб келмоқдалар. Айниқса, Марказий Осиё минтақасида хавфсизликни ва экологик барқарорликни таъминлаш, хусусан, ён қўшимчи Афғонистонда узоқ йиллардан буюн давом этиб келаётган урушга чек қўйиш, ушбу мамлакатни иқтисодий жиҳатдан тиклаш, ижтимоий гуманитар инфратузилмани вужудга келтириш, одамларни тинч меҳнатга қайтариш бўйича Юртбошимиз ташаббусларига халқаро жамоатчилик алоҳида эътибор билан ёндашмоқда.

2-бет

ИСТИҚБОЛ

Ёшларимизнинг таянчи ва суянчи

“КАМОЛОТ” ЁИҲ АНА ШУНДАЙ ВАЗИФАНИ БАЖАРМОҚДА

Юртимизнинг бугунги ёшлари ҳар бир жабҳада ўз сўзи ва ўрнига эга. Ёшларимиз бундай ютуқларга юртимизда улар учун яратилган кенг имконият ва шароитлар тўғрисида эришмоқда. Республикада ёшлар билан бевоасита иш олиб борадиган жуда кўп ташкилотлар бор.

4-бет

ФРАКЦИЯРО МУНОЗАРА

Бугун дунёда кечаятган ахборот глобаллашуви даврида ҳар қандай давлатнинг қудрати унинг нечоғли ахборотга эгалиги, мазкур тизимни қай тарзда йўлга қўйганлиги билан белгила-ниши сир эмас. Шунингдек, ахборот оқимининг хилма-хиллиги кенг омма руҳияти ва онг-тафаккурини йўналти-рувчи, шакллантирувчи куч сифатида баҳоланмоқда.

ОАВни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш

МИЛЛИЙ АХБОРОТ МАКОННИ РИВОЖЛАНТИРИШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ ВА БУ ЖАРАЁН ЎЗМТДП ЁНДАШУВИГА МОСДИР

3-бет

ФРАКЦИЯ ҲАЁТИ

Қонун лойиҳалари муҳокама қилинди

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси навбатдаги йиғилишида қўйи палата ялпи мажлиси кун тартибига киритилиши назарда тутилган қонун лойиҳалари муҳокама қилинди. Унда фракция аъзолари, ҳуқуқшунос ва экспертлар ҳамда партия фаоллари иштирок этди.

да республика молия-банк тизими янада ислоҳ қилиш ва барқарорлигини ошириш ҳамда юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришишнинг устувор йўналишлари тўғрисида”ги Қарори билан тасдиқланган “2011-2015 йилларда республика молия-банк тизими янада ислоҳ қилиш ва барқарорлигини ошириш ҳамда юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришишнинг устувор йўналишлари бўйича комплекс чора-тадбирлар ҳамда “Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш соҳасидаги устувор йўналишларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2011 йил 14 январдаги Фармойи-шига асосан “Кредит ахбороти алмашинуви тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ишлаб чиқилди ва қабул қилинди. Ушбу Қонуннинг қабул қилиниши муҳокама қилинди. Лойиҳа муҳокама чоғида фракция аъзолари мазкур ҳуқуқий ҳужжат партиямиз электорати ҳисобланган маҳаллий элиторати ишлаб чиқарувчилар, оилавий тадбиркорлар ва миллий хунармандчилик соҳасида фаолият олиб бораётган юртдошларимизга янада қўлай ҳуқуқий асос ва имкониятлар яратишини алоҳида таъкидладилар. Бу ўз навбатида ЎЗМТДПнинг мақсад-вазифалари ва сайловди Платформасига ҳамоҳанг эканлиги эътироф этилди. Ишчи гуруҳи томонидан тушган таклиф ва билдирилган фикр-мулоҳазалар инobatта олинган ҳолда иккинчи ўқишга тайёрланган қонун лойиҳаси фракция аъзолари томонидан қизғин муҳокама қилинди ва қўллаб-қувватланди. Кун тартибидagi навбатдаги масала — “Кредит ахбороти алмашинуви тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 12 майда қабул қилинган «Амалга оширилиши учун лицензиялар талаб қилинадиган фаолият турлари рўйхати тўғрисида»ги 222-И-сонли Қарорининг 1-ило-васидаги “гаровхона” сўзини “ломбард” сўзига алмаштириш тўғрисида ўзгартиш киритишни назарда тутилади.

Ийгилишда Қонунчилик палатаси томонидан биринчи ўқишда қабул қилинган “Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ишлаб чиқилди ва қабул қилинди. Ушбу Қонуннинг қабул қилиниши муҳокама қилинди. Лойиҳа муҳокама чоғида фракция аъзолари мазкур ҳуқуқий ҳужжат партиямиз электорати ҳисобланган маҳаллий элиторати ишлаб чиқарувчилар, оилавий тадбиркорлар ва миллий хунармандчилик соҳасида фаолият олиб бораётган юртдошларимизга янада қўлай ҳуқуқий асос ва имкониятлар яратишини алоҳида таъкидладилар. Бу ўз навбатида ЎЗМТДПнинг мақсад-вазифалари ва сайловди Платформасига ҳамоҳанг эканлиги эътироф этилди. Ишчи гуруҳи томонидан тушган таклиф ва билдирилган фикр-мулоҳазалар инobatта олинган ҳолда иккинчи ўқишга тайёрланган қонун лойиҳаси фракция аъзолари томонидан қизғин муҳокама қилинди ва қўллаб-қувватланди. Кун тартибидagi навбатдаги масала — “Кредит ахбороти алмашинуви тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 12 майда қабул қилинган «Амалга оширилиши учун лицензиялар талаб қилинадиган фаолият турлари рўйхати тўғрисида»ги 222-И-сонли Қарорининг 1-ило-васидаги “гаровхона” сўзини “ломбард” сўзига алмаштириш тўғрисида ўзгартиш киритишни назарда тутилади.

Ийгилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан фракция нуктаи назари ишлаб чиқилиб, тегишли қарор қабул қилинди.

Камолитдин ҲОТАМОВ, “Milliy tiklanish” мухбири

● 2 МАРТ КУНИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ БМТ АЪЗОСИ БЎЛГАНЛИГИГА 20 ЙИЛ ТЎЛАДИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Президентимиз 1993 йилдаёқ БМТ Бош Ассамблеясининг 48, 1995 йил 50-сессиялари ва 2000 ҳамда 2010 йилларда бўлиб ўтган Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган саммитларида жаҳон жамоатчилиги эътиборини Афғонистон муаммосига қаратиб, бир қатор амалий тақлифларни илгари сурган эдилар.

Президентимизнинг Афғонистоннинг халқаро ва минтақавий ташкилотлар ишида фаол иштирокини таъминлаш, бу мамлакатни сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга изчил эътибор бериб келаятир. Афғонистоннинг Афғонистоннинг халқаро ва минтақавий ташкилотлар ишида фаол иштирокини таъминлаш, бу мамлакатни сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга изчил эътибор бериб келаятир.

лимли ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш — мамлакатни барқарор тараққий эттириш ва модернизация қилишнинг энг муҳим шарт» мавзусидаги халқаро конференцияда нутқ сўзлаган Осий Тараққиёт банки президенти Харухико Курода ҳам алоҳида таъкидлаб, жумладан, шундай деди: «Ўзбекистон киритаётган қатор инвестициялар Афғонистонда аҳолининг турмуш даражасини яхшилаш ва умид уйғотишга хизмат қилаётганидан гоят мамнунман. Ўзбекистон Кобул шаҳрида электр энергияси етказиб бераётган биринчи ва ҳозирча ягона мамлакатдир». Бундай мисолларни бошқа соҳалардан ҳам кўплаб келтириш мумкин.

ЯДРО ҚУРОЛИДАН ХОЛИ ХУДУДЛАР — МУСТАҲКАМ ТИНЧЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК ГАРОВИ

Президентимизнинг БМТ томонидан қўллаб-қувватланган яна бир ташаббуси — Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш гоясидадир.

Бугун расман етти давлат ядро қуролига эга бўлса-да, уни яратишга уринаётган давлатлар сони ортиб бораётир. Айниқса, халқаро террорчиларнинг оммавий қирғин қуролига эга бўлишига ҳаракат қилаётганлиги ниҳоятда ташвишли ҳолдир.

Оммавий қирғин қуролининг тарқалиши — бу шундай муаммоки, улар бутун инсониятнинг манфаатларига дахл қилиб, келажакка хавф солади. Гарчи сайёрамизда ядросиз ҳудудлар сони тобора кенгайиб бораётганига қарамай, дунёда оммавий қирғин қуролини ишлаб чиқаришга уринишлар кўпайётгани таҳликалидир. Қузатувчиларнинг фикрича, оммавий қирғин

қуроллари турларини ривожлантириш (ядровий, водород, нейтрон, кимёвий, бактериологик ва ҳоказо) шунга олиб келидики, бугунги кунда тўпланган қурол-яроғлар захираси инсоният ҳамда сайёрамиздаги мавжудотларни бир неча марта йўқ қилиш учун етарли экан.

Ядросиз дунёнинг вужудга келишида ядросиз ҳудудларни яратиш муҳим роль ўйнайди.

Дунё билан ҳамқадам, ҳамжиҳат Ўзбекистон

ЎЗ МИЛЛИЙ МАНФААТЛАРИНИ ҲАМИША УСТУВОР БИЛАДИ

Юртбошимиз ташаббуси билан 1997 йил 15-17 сентябрь кунлари Тошкентда ўтган «Марказий Осиё — ядро қуролидан холи ҳудуд» халқаро анжумани бу борада тегишли ҳужжат ишлаб чиқиш ва уни ҳуқуқий жиҳатдан расмийлаштиришга йўл очди. 2005 йил февралда пойтахтимизда Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш тўғрисидаги шартнома лойиҳасини ишлаб чиқиш буйича минтақавий экспертлар гуруҳининг йиғилиши бўлиб ўтди. Иштирокчи томонлар Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш буйича Тошкент баёноти ни қабул қилди. 2006 йилнинг сентябрида эса Марказий Осиё мамлакатлари вакиллари Қозғонистоннинг Семипалатинск шаҳрида «Марказий Осиёда ядро қуролидан холи ҳудуд барпо этиш тўғрисида»ги шартнома имзоладилар.

Мазкур ҳужжатда БМТнинг тегишли тузилмаларининг тавсиялари ҳамда ядро қуролига эга мамлакатлар билдирган тақлифлар ўз ифодасини топди. Учрашув қатнашчилари ушбу шартнома нафақат Марказий Осиё минтақасида, балки бутун жаҳонда ядросизликни таъминлашга муҳим ҳисса қўйишни алоҳида таъкидлашди. Ниҳоят, 2009 йилнинг 21 мартиндан бошлаб расмий равишда «Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш тўғрисида»ги шартнома кучга кирди. Бир сўз

билан айтганда, Президентимизнинг мазкур ташаббуси БМТнинг фаол иштирокидаги халқаро музокара натижасида ядро қуролини тарқатмаслик тизимини яратиш билан мунозара фақат яқун топди. Дунё миқёсида ижобий акс-садо бериб, жаҳон жамоатчилиги томонидан қизгин маъқулланган бу улугвор ишнинг биринчи ташаббускори Ўзбекистон раҳба-

ри Ислоҳ Каримов гоёсининг амалий натижасидир. Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш тўғрисидаги шартнома минтақамизда тинчликни мустаҳкамлаш ва оммавий қирғин қуроли тарқалишининг олдини олишдаги, пировадиди, дунёда ялғи ядросизликни таъминлаш йўлидаги гоёт муҳим қадамдир.

Асримиз бошида экологик муаммолар ниҳоятда жиддий тус олиши инсоният келажакига бевосита дахл қилмоқда. Шимолий муз океани, дараёлар тўйинадиган музларнинг шиддат билан эриши, довул, бўрон, ер кўчиши, сув тошқини каби табиий офатларнинг кўпайиб бориши ижтимоий-иқтисодий муаммоларни кескинлаштирмоқда.

қисқариб, сув ҳажми 10 мартага камайди, унинг минераллашуви эса худди шу микдорда ошди. Шунга қарамай, Орол қуриши оқибатларини бартараф этиш ва денгиз ҳавзасини экологик жиҳатдан соғломлаштириш борасида фақат кейинги 10 йил мобайнида Ўзбекистонда 1 миллиард доллардан ортик, жумладан, хорижий кредитлар, техник кўмак ва грантлар ҳисобидан қарийб 265 миллион долларга тенг маблағ сарфланди.

ЭКОЛОГИК БАРҚАРОРЛИК — ХАВФСИЗЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТНИНГ МУҲИМ ШАРТИ

Оролбуйида экологик вазиятнинг ёмонлашиши минтақада экотизим мувозанатининг бузилишига олиб келди, сув ресурслари тақчиллигини кучайтирди. Бу эса минтақани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳолининг турмуш шароити ва соғлиғига, биологик хилма-хилликка салбий таъсир кўрсатмоқда. Бинобарин, ушбу муаммо минтақа давлатлари ҳамда халқаро ташкилотлар ҳамкорлигини кучайтиришни тақозо этмоқда. Юртбошимиз жаҳон ҳамжамияти эътиборини юзага келган вазиятни яхшилаш учун комп-

юксатиб бориши ижтимоий-иқтисодий муаммоларни кескинлаштирмоқда. Экологик хавфсизлик муаммоси аллақачонлар миллий ва минтақавий доирадан чиқиб, бутун инсониятнинг умумий муаммосига айланган. Уларни ҳал этиш фақат бир мамлакат доирасида чекланиб қола олмайди. Бундай муаммолар ер юзининг ҳамма бурчакларида ҳам долзарб. Фақат унинг кескин даражаси мамлакат ва минтақаларда турлича. Глобал экологик муаммолар

лекс чора-тадбирлар кўриш, биринчи навбатда, минтақа давлатлари томонидан Орол денгизи ҳавзасидаги чекланган сув ресурсларини бу ерда жойлашган барча мамлакатлар манфаатлари ва экологик талабларни ҳисобга олиб, ҳамкорликда, ўзаро келишилган ҳолда бошқаришни ташкил этиш зарурлигига қаратиб келади.

Минтақанинг трансчегаравий дараёлари сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш масалалари алоҳида долзарб аҳамият касб этади. Мазкур дараёлар барча замонларда уларнинг ҳавзаларида жойлашган давлатларнинг ҳаётий муҳим эҳтиёжларини таъминлаб келган.

БМТ Бош Ассамблеясининг сессияларида Президентимиз томонидан минтақадаги экологик муаммоларни ҳал қилиш борасида илгари сурган ташаббуслар — Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятидан тобора мустаҳкам ва муносиб ўрин эгаллаб бораётганининг амалдаги ёрқин ифодаси бўлди.

ФАРОВОН ТУРМУШ НАТИЖАЛАРИ ХАЛҚАРО МАЙДОНДА ЭЪТИРОФ ЭТИЛДИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тавсияларига кўра аҳоли фаровонлиги — «Инсоннинг тараққиёт индекси» буйича ўлчанади. Мазкур индексга меҳнат шароитлари, билим олиш имкониятлари, саводхонлик, саломатлик, жон бошига даромад, умр узоқлиги ва бошқа бир қатор жиҳатлар кириради.

2010 йил 20 сентябрь куни Президентимиз Ислоҳ Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеясининг Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган олий мажлисидаги нутқининг асосий қисми Ўзбеки-

тоннинг халқ фаровонлиги соҳасида эришган натижалари таҳлилига бағишланди.

Юртдошларимизнинг иш хақи 19 йилда ўртача 14 баравар ошганлиги, Ўзбекистон ҳар йили давлат бюджетининг 60 фоизи ижтимоий соҳага йўналтирилганлиги истиқлол йилларида эришган салмоқли ютуқларимиздан биридир.

Аҳоли турмуш даражасининг юксалиш кўрсаткичи тоза ичимлик суви таъминоти ҳам бевосита боғлиқ. Жаҳоннинг кўп давлатларида бу борада жиддий муаммолар мавжуд. Юртимизда эса одамларни тоза ичимлик суви билан таъминлаш 82,5 фоизга етган. Дунё аҳолисининг табиий газ билан таъминланган қисми 50 фоизга ҳам етмайдиган давлатлар кўп. Ўзбекистон халқининг 83,5 фоизи эса бу неъматдан баҳраманд бўлмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг халқаро миқдорда таъкидлаган оналар ва болалар саломатлиги ҳамда ҳаётини химоя қилиш буйича амалга оширилган кенг миқёсли ислохотлар ва унинг натижасида Ўзбекистонда оналар ва болалар ўлими 3 баравардан кўпроққа камайганлиги хусусидаги маълумоти жаҳон ҳамжамиятининг ҳавас ва эътирофига сазовор бўлди. Энг муҳими, ўтган 20 йилда Ўзбекистонликларнинг ўртача

умри 67 ёшдан 73 ёшга узайди. Аёллар умри эса 75 ёшдан ошди. Аҳолининг саводхонлик даражаси 100 фоизга тенг.

Бугун Ўзбекистон БМТга аъзо бўлганидан сўнг ортада қолган 20 йил ичида Президентимиз Ислоҳ Каримов раҳнамоллигида эришилган натижалар, қўлга киритилган ютуқларни кўздан кечира эканмиз — барчасининг замирида Ватанимизнинг миллий манфаатларини устувор деб билиш ва уни изчил химоя қилиш сиёсати ётганлигига гувоҳ бўламиз.

Ахтам ТУРСУНОВ,
юримдик фанлар доктори

● ЎЗМТДП ДАСТУРИ — АМАЛДА

Ўзбекистон ва БМТ ҳамкорлиги

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий Кенгаши ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси ҳамда Минтақавий сиёсат жамғармаси ҳамкорлигида Ўзбекистоннинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлганлигининг 20 йиллигига бағишлаб «Ўзбекистон ва БМТ: хавфсизлик ва барқарорлик йўлидаги ҳамкорлик» мавзусида давра суҳбати ўтказилди. Унда партиянинг Марказий Кенгаши ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари, Минтақавий сиёсат жамғармаси экспертлари, сиёсатшунослар, мутахассислар ва ОАВ вакиллари иштирок этди.

Таъкидланганидек, мамлакатимиз мустақилликка эришганидан сўнг халқаро ҳамжамиятнинг тўлақонли аъзоси сифатида 1992 йил 2 март куни Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлди. Ўтган 20 йил мобайнида Ўзбекистон Республикаси халқаро ҳамжамият олдида турган глобал ва минтақавий муаммоларни муҳокама қилиш ҳамда ҳал этиш жараёнларида фаол иштирок этиб келмоқда. Хусусан, муҳтарам Президентимиз Ислоҳ Каримов БМТ Бош Ассамблеяси саммитларида Марказий Осиёда минтақавий хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш, афғон муаммоси, БМТни ислоҳ қилиш, Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш ҳамда Орол денгизи атрофидаги экологик вазият борасида Ўзбекистон томони тутаётган йўлни қатъий баён этди.

Давра суҳбатини ЎЗМТДП фракцияси раҳбари У.Мухаммадиев олиб бори.

— Истиқлолнинг илк кунларидан муҳтарам Президентимиз Ислоҳ Каримов ташаббуси ва раҳнамоллигида мамлакатимизни халқаро майдондаги нуфузини мустаҳкамлаш йўлида салмоқли қадамлар ташланди, деди партия раҳбари А.Турсунов. — Ўтган давр мобайнида Ўзбекистон 10 дан ортик халқаро нуфузли ташкилотларнинг тўлақонли аъзосига айланди. Яқинда Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлганлигига ҳам 20 йил тўлади. Ушбу нуфузли ташкилотнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси 1993 йилдан буён фаолият юритмоқда. Ватанимиз миллий манфаатлари ва халқаро масалаларда тугган позициясини химоя қилишни ўз дастурий мақсадларида асосий вазифа сифати-

ЎЗМТДП НИХОИДА

да қараган партияимиз Ўзбекистон ва БМТ ҳамкорлигида олиб борилаётган кенг қўламли ислохотларда фаол иштирок этишга интиломоқда. Бу борада қатор тадбир ва давра суҳбатлари ташкил этилмоқда.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон билан БМТ ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик масалаларига назар ташлаб эканмиз, айниқса, хавфсизлик ва барқарорлик буйича алоқалар йил сайин янгигина мазмун-моҳият касб этиб бораётганини кузатиш мумкин. Юртбошимизнинг БМТ Бош котиби Пан Ги Муннинг тақлифига биноан 2010 йил 20 сентябрь куни БМТ Бош Ассамблеясининг Мингйиллик ривожланиш мақсадлари буйича олий даражадаги ялғи мажлисида иштирок этиб, мамлакатимизда Мингйиллик ривожланиш мақсадлари доирасида амалга оширилган ҳамда, Ўзбекистоннинг БМТ билан ҳамкорлиги, Марказий Осиёдаги бугунги жараёнлар, минтақавий хавфсизлик ва экология масалалари, Афғонистон муаммоси ва уни ҳал этиш йўллари ҳақида сўзлаган маърузаси иштирокчилар томонидан катта қизиқиш билан қарши олингани ва қўллаб-қувватлангани ҳам фикримиз далилидир.

Албатта, БМТ ва Ўзбекистон муносабатларида ушбу нуфузли ташкилот Бош котибларининг мамлакатимизга ташири

буюриши ҳам юртимизнинг минтақада, қолаверса, дунёда ўз ўрни ва мавқеига эга давлат сифатида халқаро ҳамжамият билан самарали ҳамкорлик қилиб келаятирлигини далиллади. Жумладан, 2002 йил октябрида БМТ Бош котиби Кофи Аннан, 2010 йил апрель ойида эса ушбу юксак лавозим соҳиби Пан Ги Муннинг мамлакатимизга ташири икки томонлама ҳамкорлик қирраларининг янги уфқларини очди.

Президентимиз томонидан илгари сурилган Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш тўғрисидаги ташаббуснинг Марказий Осиё минтақаси давлатлари ҳамда бутун дунё жамоатчилиги томонидан қизгин қўллаб-қувватлангани ва Марказий Осиё — ядро қуролидан холи ҳудуд, деб эълон қилинганини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Давра суҳбатида Ўзбекистон Миллий телерадиокомпаниясининг сиёсий шарҳловчиси Қобилбек Каримбеков эътироф этганидек, Ўзбекистон БМТ фаолиятининг асосий принципларидан бири бўлган хавфсизликнинг яхлитлиги принципини тўлиқ қўллаб-қувватлаган ҳолда, ушбу нуфузли ташкилот ва унинг асосий органларининг ислоҳ қилиниши тарафдоридир. Бу борада, айниқса, Ўзбекистон Республикаси Президенти

денти Ислоҳ Каримов томонидан БМТ Бош Ассамблеясининг 1995 йилги 50-саммити ҳамда 2000 йил сентябрь ойидаги Минг йиллик саммитида билдирган тақлифлари муҳим аҳамият касб этади. БМТни ислоҳ этиш буйича Ўзбекистоннинг расмий нуктаи-назарини партияимиз аъзолари ҳам тўлиқ қўллаб-қувватлашлари анжуманда алоҳида таъкидланди.

Акmal РАҲМОНОВ,
ЎЗМТДП фракцияси аъзоси:
— Ўзбекистон БМТга аъзо бўлган 20 йил мобайнида юртимизда барча соҳаларда оламшумул ишлар амалга оширилди. Хусусан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари томонидан БМТнинг «Умумжаҳон инсон ҳуқуқлари декларацияси» ҳамда бир қанча халқаро ҳуқуқий ҳужжатлар ратификация қилинди. ЎЗМТДП сайловолди Харакат дастурида белгиланганидек,

партияимиз Ўзбекистоннинг БМТ, ШҲТ, ЮНЕСКО, Бутунжаҳон интеллектуал мулк ташкилоти каби мақсади миллий ҳамда халқаро хавфсизликни таъминлаш, халқлар ва миллатларнинг ўзига аҳамият касб этади. БМТни ислоҳ этиш буйича Ўзбекистоннинг расмий нуктаи-назарини партияимиз аъзолари ҳам тўлиқ қўллаб-қувватлашлари анжуманда алоҳида таъкидланди.

Дилшод ИБРОХИМОВ,
Минтақавий сиёсат жамғармаси котиби раҳбари:
— Мамлакатимизда мустақилликнинг дастлабки кунлари-

дан Ўзбекистоннинг халқаро ҳамжамиятдаги мавқеини мустаҳкамлаш, нуфузини ошириш йўлида изчил ислохотлар амалга оширилди. Ўзбекистон 1992 йилда БМТнинг тўлақонли аъзосига айланди ва ўтган давр мобайнида юртимизда давлатимиз раҳбари ташаббуси ва раҳнамоллигида кенг қўламли ишлар амалга оширилди. Хусусан, Юртбошимиз дунё аҳоли эътиборини Марказий Осиёда кечаётган жараёнлар, минтақавий хавфсизлик ва экологик муаммолар ҳамда Афғонистон моҳаросига қаратди. Ушбу масалалар ечимини юзасидан ўз ташаббусларини илгари сурди ва бу халқаро жамоатчилик орасида катта қизиқиш уйғотди. Мазкур тадбир ёшларга Ўзбекистон ва БМТ алоқалари мазмун-моҳиятини тарғиб қилишда муҳим восита вазифасини ўтайди.

Эргаш ХҲҲАЕВ,
«Milliy tiklanish» мухбири

ПАРТИЯ ҲАЁТИ

ФРАКЦИЯРО МУНОЗАРА

ОАВни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш

МИЛЛИЙ АХБОРОТ МАКОНИНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ ВА БУ ЖАРАЁН ҲАМОНДА ҲИЗМАТ ҚИЛАДИ

Давомий Боши 1-бетда

Айни шу нуқтаи назардан мамлакатимизда ҳар кимнинг фирқалаш ва сўз эркинлиги, ахборотни олиш, излаш ва тарқатиш ҳуқуқлари

ларни тайёрлаш, миллий журналистика мактабини ривожлантириш, миллий ахборот маконида соғлом рақобатни, давлат ва шахснинг ахборот хавфсизлигини таъминлаш, фан ва техниканинг энг янги илгор ютуқлари асосида оммавий ахборот воситаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш масалаларига алоҳида эътибор қаратиш устувор йўналиш этиб белгилаб олинган. Шу маънода, Концепцияда "Оммавий ахборот воситаларини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш кафедралари тўғрисида"ги қонунни қабул қилиш гоёси илгари сурилган биз учун айни мuddасидир. Мазкур қонун лойиҳасида оммавий ахборот воситаларини давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг асосий принциплари ҳамда ҳуқуқий механизмлари белгилаб қўйилмоқда. Шунингдек, оммавий ахборот

сиёсий жараёнлар мазмун-моҳияти ва асл сабабларини чуқур аниқлаш, тўғри идрок эта олиши, ўз атрафида содир бўлаётган воқеалар ҳақида ҳаққоний маълумотларга, энг муҳими, ўз мустақил фикрига эга бўлишига эришиш партияимизнинг дастурий мақсади ва вазифаларида устувор аҳамият касб этади. Айни вақтда "Оммавий ахборот воситаларини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш кафедралари тўғрисида"ги қонун лойиҳаси жамоатчилик экспертизасидан ўтказилмоқда. Табиийки, унга ҳар бир сиёсий партия ўз дастури ва сайловолди Платформасидан келиб чиққан ҳолда ёндашмоқда. Хусусан, бошқа партиялардан фарқи йўларок, бу борада Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ўз қатъий фикри ва белгилаб олган аниқ позицияси бор. Яъни, оммавий ахборот воситаларини давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг ҳуқуқий асосларини шакллантириш масаласи, биринчи навбатда, миллий ахборот маконини янада ривожлантириш, миллий медиа маҳсулотлар ишлаб чиқарувчилар томонидан долзарб ахборотлар яратиш ва кенг жамоатчиликка етказиш, миллий журналистика мактабини янада такомиллаштиришга хизмат қилмоғи лозим. Шунингдек, соҳага бозор механизмларини жорий этишда "оммавий маданият" элементларининг мамлакатимизга кириб келишига қарши ҳуқуқий механизмларни мустаҳкамлаш, миллий ахборот маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар халқро оммавий ахборот воситалари билан рақобатлашда қонун йўли билан давлат мадади курсатиш, бу йўналишда, айниқса, миллий оммавий ахборот воситаларини қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратиш асосий мақсадларимиздан биридир.

Ўзбекистон "Адолат" социал

Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси аъзолари эса давлат томонидан журналистларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга бўлган эътиборни янада кучайтириш, улар учун қулай имконият ва шарт-шароитларни яратиш соҳа фаолиятида самарадорликни таъминлаш омили эканига ургу беришмоқда. Лекин, ушбу масалага кенгроқ қарайдиган бўлсак, фақатгина журналистларни моддий-маънавий қўллаб-қувватлашнинг ўзи етарли эмас.

ри, оммавий ахборот воситаларининг эркинлиги Конституцияимизнинг тегишли моддалари ҳамда "Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида"ги, "Ахборотлаштириш тўғрисида"ги, "Журналистик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги, "Оммавий ахборот воситалари тўғрисида"ги ўндан ортиқ қонун ҳужжатлари билан кафолатлаб қўйилган.

Дарҳақиқат, Ўзбекистонда мустақилликнинг дастлабки йилларидан ахборот соҳасидаги ислохотлар тадрижий ва тизимли равишда олиб борилмади. Пировадда, юртимизда оммавий ахборот воситаларини қўллаб-қувватлаш ҳамда уларни демократик ислохотларнинг ҳаракатлантирувчи кучига айлантириш бўйича ўзига хос тажриба тўпланди.

Мамлакатимизда оммавий ахборот воситалари ривожланиши даражасининг муҳим кўрсаткичларидан бири, шубҳасиз, ахборот соҳасининг изчил ва эркин тараққиёти ҳамда ҳар кимнинг ҳеч қандай тўсиқ ва монеликсиз ахборот олиш, ундан фойдаланиши учун зарур шароитларни таъминловчи такомиллашган ҳуқуқий базанинг мавжудлигидир.

Муҳтарам Президентимиз томонидан тақдим этилган "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси"да ахборот соҳасини ислоҳ қилиш, ахборот ва сўз эркинлигини таъминлаш мақсадида "Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очикилиги тўғрисида", "Теле-радиозахиратлар тўғрисида", "Оммавий ахборот воситалари фаолиятининг иқтисодий асослари тўғрисида", "Оммавий ахборот воситаларини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш кафедралари тўғрисида"ги қонунларни қабул қилиш ташаббуси илгари сурилди.

ЎзМТДП Зарафшон шаҳар Кенгаши томонидан "Партия аъзолари ва бошланғич ташкилотлари муносабатини йўлга қўйиш" мавзусида ўқув-семинар ташкил этилди. Унда партия шаҳар Кенгаши аъзолари, бошланғич партия ташкилотлари етакчилари, халқ депутатлари шаҳар Кенгашига ЎзМТДПдан сайланган депутатлар ҳамда партия фаоллари иштирок этди.

Партия бош таянчи

ФАОЛЛИГИ ЭЛЕКТОРАТ МАНФААТЛАРИНИ ТАЪМИНЛАЙДИ

ҳозирги даврда партия қўйи бугунлари фаолиятини жонлантириш муҳим аҳамиятга эга, деди. Бу борада ЎзМТДП шаҳар Кенгаши, маҳаллий кенгашларга партияимиздан сайланган депутатлар ва депутатлик гуруҳи ҳамда бошланғич партия ташкилотларининг ўзаро ҳамкорлигини кучайтириш самарали ечим бўлади. Шу йўл билан олдимизга қўйган вазифаларни уйдлашшимиз, яъни электорат манфаатларини таъминлашга эришишимиз мумкин.

ни бериши шубҳасиз. Тадбирда иштирок этган БПТ етакчилари ўзларини қизиқтирган саволларга батафсил жавоб олдилар.

Сайфулло РАХИМОВ, БПТ етакчиси:

—Ўқув-семинарда ЎзМТДП мақсади ва вазифаларини тўлиқ амалга ошириш учун бугунги кунда олдимизда янада улкан вазифалар турганлиги, уларнинг ижросини таъминлашга қаратилган саъй-ҳаракатларни изчил олиб бориш бўйича керакли тасвия ва маълумотлар берилди. Жумладан, партия шаҳар Кенгаши ва депутатлик гуруҳлари билан ҳамкорликни кучайтириш борасидаги фикрлар сиёсий етакчи сифатидаги билимларимизни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади ва келгуси фаолиятимизда барчамизга асқотади.

Дилрабо БЕРДИЁРОВА, ЎзМТДП Зарафшон шаҳар Кенгаши "Аёллар қаноти" етакчиси:

—Ўқув-семинар жараёнида сиёсий соҳадаги билимларимизни янада бойитиш имкониятига эга бўлди. Партия кадрлар захирасини ёш, ташаббускор, изланувчан етакчи ва малакали мутахассислар билан бойитиш зарурлиги бот-бот таъкидланди. Амни бўлдики, ишқимизни янада "фаолиштириш", партия электорати билан ўтказилаётган тадбирлар мазмун-моҳиятига жиддий эътибор қаратишимизда аъзолар сони муҳим аҳамият касб этади. Семинардан олган билимларимиз келгуси фаолиятимизда дастуриламал бўлишига ишонаман.

Уралой ТУРДИЕВА, "Milliy tiklanish" мухбири

ЎЗ-ЎЗИНИ ТАНҚИД

Фаолиятимиз кўзгуси

БЎЛГАН ТАДБИРЛАР ПАРТИЯ МАВҚЕИНИ МУСТАҲКАМЛАШГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Мустақилликнинг дастлабки кунларидан муҳтарам Президентимиз Исмоил Каримов ташаббуси ва раҳнамолигида кенг қўламли фуқаролик жамиятини барпо этиш юзасидан кенг қўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Ана шу ислохотлар жараёнида сиёсий партиялар зиммасига алоҳида вазифалар юклатилган. Айниқса, давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлис палаталари қўшма мажлисидаги "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси" мавзусидаги мавзусида илгари сурилган устувор йўналишлар сиёсий партиялар зиммасига залворли масъулият юклатди.

ЎзМТДП жамиятда ўз ўрни ва мавқеини мустаҳкамлаш, кенг жамоатчилик эътиборини қозониш йўлида дастурий мақсадлари ва сайловолди Платформасидан келиб чиққан ҳолда фаолият олиб бормоқда. Бу борада ЎзМТДП ташкилотларининг амалий қадами, аниқ мақсад сари йўналирилган ташаббуслари қўзғалган натижага эришишнинг муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда. Сиёсий партия фаолиятининг такомиллашувига хизмат қиладиган муҳим жиҳат — бу шубҳасиз, тарғибот-ташвиқот ишлари, фуқароларнинг сиёсий-ижтимоий фаолиги, тафаккурини бойитишга хизмат қиладиган таъсиричанва самарали тадбирлардир.

Ташкил шакли, жамият-ишқимизда кечаётган жадал ижтимоий сиёсий жараёнларга муносабат ақал эътирилган турли тадбирлар, тарғибот-ташвиқот ишлари таъсири ўлароқ, бугун юрtdошларимизнинг сиёсий-ҳуқуқий совоҳонлиги, ташаббускорлиги ортмоқда, фаол фуқаролик позицияси мустаҳкамланмоқда, халқимизнинг бой ўтмиши, қадриятларига бўлган эътибор кучаймоқда.

Биргина мисол, ЎзМТДП ташкилотлари томонидан марказий ва минтақавий миқёсда ўтказилаётган тадбирлар миллий либослар, хунармандлар кўргазмалари

Фракция аъзолари тахририятларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уларга илгор инновацион ютуқларни тадбиқ этиш, журналистларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашнинг ҳуқуқий асосларини янада такомиллаштириш, энг муҳими, холис ва ҳаққоний ахборотларни тарқатишга эришиш оммавий ахборот воситаларининг жамиятдаги ўрни ва нуфузини оширишга хизмат қилишини қайта-қайта таъкидлашдан чарчашмаяпти. Бу ёндашув ҳам тўғридир, эҳтимол. Бироқ, "Адолат" чилар ана шу мақсадларини амалга ошириш юзасидан қонун лойиҳасига ҳали аниқ тақлиф ва тавсияларни баён этишгани йўқ.

демократик партияси фракцияси эса оммавий ахборот воситаларини янада ривожлантириш йўлида ижтимоий адолат ва қонун устуворлиги тамойилларига таянган ҳимматига аҳамият қаратмоқда. Фракция аъзолари тахририятларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уларга илгор инновацион ютуқларни тадбиқ этиш, журналистларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашнинг ҳуқуқий асосларини янада такомиллаштириш, энг муҳими, холис ва ҳаққоний ахборотларни тарқатишга эришиш оммавий ахборот воситаларининг жамиятдаги ўрни ва нуфузини оширишга хизмат қилишини қайта-қайта таъкидлашдан чарчашмаяпти. Бу ёндашув ҳам тўғридир, эҳтимол. Бироқ, "Адолат" чилар ана шу мақсадларини амалга ошириш юзасидан қонун лойиҳасига ҳали аниқ тақлиф ва тавсияларни баён этишгани йўқ.

барин, оммавий ахборот воситалари ҳар қандай жамиятда ҳам нафақат ахборот тарқатувчи, балки жамоатчилик фикрини шакллантирувчи фуқаролик жамияти институтларининг фаол таркибий қисми бўлиб келган. Шундай экан, оммавий ахборот воситаларини қўллаб-қувватлаш бўйича давлат сиёсатининг асосларини шакллантиришга қаратилган чора-тадбирлар бугунги кунда гоёта ҳаётий аҳамиятга эга.

Бир сўз билан айтганда, бугун мамлакатимизда ҳуқуқий демократик, эркин фуқаролик жамиятини барпо этиш жараёнида оммавий ахборот воситаларининг роли ва аҳамияти тобора ортиб бормоқда. Шундай экан, миллий матбуотимизнинг сифатини, маҳорат ва таъсирчанлигини ошириш, уни ривожланган давлатлар оммавий ахборот воситалари эришган юксак талаб ва мезонлар даражасига қўтариш мақсадида миллий қонунчилигимизни янада такомиллаштириш ва бу борадаги муайян бўлишларни бартараф этиш қонун ижодкорлари бўлган биз депутатларнинг, хусусан, Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси фракцияси аъзоларининг долзарб вазифасига айланган.

Шухрат ДЕҲҚОНОВ, ЎзМТДП фракцияси аъзоси

Маълумки, Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси ўз сайловолди Ҳаракат дастурида оммавий ахборот воситаларининг чинакам мустақиллигини бундан бундан ҳам таъминлаб бориш, уларнинг ҳар томонлама мамлакат миллий манфаатларини илгари суриш ва Ўзбекистон халқининг ноёб маданий ва маънавий қадриятларини тарғиб қилишдаги ролини, шунингдек, янгиланиш ва модернизация жараёнидаги таъсирчанлигини кучайтириш масалаларига эътибор қаратиши назарда тутилган. Бунда, айниқса, соҳани давлат томонидан фаол қўллаб-қувватлаш орқали журналист кадр-

Дилноза ҲАЙИТОВА, "Milliy tiklanish" мухбири

ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ

● 2012 ЙИЛ — МУСТАҲКАМ ОИЛА ЙИЛИ

Бу шундай гулшанки...

“...Сизларни бир оила деб эълон қиламиз...” ФХДХ ходимасининг ушбу сўздан сўнг йиғилганлар ёш оилани табриклашга тутинишди. Жамиятимизда яна бир оила дунёга келди, яна бир оила аталмиш кўрғон пайдо бўлди.

Оила — ҳаёт дебочаси.
Оила — жамият остонаси.
Оила — муқаддас ватан.

Илк сўзимизни оилада айтаемиз, илк сабоғимизни оилада оламиз, илк танбехимизни ҳам оилада эшитамиз. Оила бизга оқ-қорани танитувчи, мустақил шахс дунёга тарбияловчи, жамияти ёмонликлардан асрагучи бир гушан.

Зеро, бу йилга Мустаҳкам оила йили деб ном берилиши ҳам бежиз эмас. Сабаби, мустаҳкам оилани жамият пойдевори бўла олади. Мустаҳкам оила ва бахтли турмуш куриши, авваламбор ёшларга, уларнинг ақл-заковати, маънавияти ва албатта оила олдидagi бурчларини қай даражада англаб етишларига, миллий урф-одатлар, қадриятларимизни нечоғли эъзозлаб, унга амал қилишларига боғлиқ. Бунда улар нималарга эътибор бериши лозим? Сўхбатдошимиз психолог Бобоёр Тураев бу масалаларга ўз нуқтаи назаридан ёндашади.

— Оила — табаррук даргоҳ. Умиримизнинг гўзал лаҳзаларию, бор қувонч-ташвишларимиз оила замирида англаб етилади, — дейди Б.Тураев. — Шу боис, оилага муқаддас тушунча сифатида қараймиз. Оила бу икки ёшнинг ўзаро муносабати, бир-бирига мослашуви, муносабатлар шаклланиши, синовдан ўтиш жараёни бошланади. Ана шунда ёшлар бир-бирларини ҳар томонлама синая бошлайди. Бир-бирини “кўриб”, “эшитиб”, “ҳис қилиб” яшайдиган келин-куёвлар бу синовдан осон ўтади. Ўртада муҳаббатдан ҳам кучлироқ туйғу меҳр пайдо бўла бошлайди. Меҳр-оқибат, меҳр-муруват, меҳрпарварлик ила бир-бирларини сийлаган ёшлар ўртасида ўзаро симпатия пайдо бўлади. Симпатиянинг йўқлиги эса ҳис-туйғуларнинг йўқлишига олиб келади. Аҳамият берганмисиз, икки киши жанжаллашаётганда бир-бирини “кўрмайди”, “эшитмайди”. Арзимас кўринган хатоларнинг катта моҳарога айланишига ҳам шу ҳолат сабаб бўлади. Шу ўринда мисол келтирсам.

Бир йигит тонгда ишга кетаётганда бегона бир кишининг кўча эшигиндан катта қутини олиб чиқаётганини кўрибди. Қути оғир ва катталигиндан уй эгасининг бир ўзи уни олиб чиқишга қийналаётган экан. Йигит ёрдам бериш мақсадида бегона кишига кўмаклаша бошлабди. Ҳарчанд уринишмасин икковлон қутини уйдан чиқаришолмабди. Қора терга ботиб бироз нафас ростлагани остонага чўкишибди. Шунда ҳалиги йигит “Бу қутингиз уйга сиймайди-ку”, дебди. Уй эгаси эса бегона йигитга қараб, “Биродар мен бу қутини уйга сийдирмоқчи эмасдим, қутини ташқарига олиб чиқмоқчи эдим”, дебди.

Бу воқеадан англаган бўлсангиз икки киши бироз дам олиб,

бир-бирини “кўриб”, “эшитган” бир-бирини тушунди. Бўлмаса бири қутини олиб кириш, иккинчиси қутини ташқарига олиб чиқиш билан овора эди.

Канвойларимиз бежизга “Оилада бири баланд келганда, бири паст тушиши керак”, дейишмайди-да. Худди шу ҳолат ёш оиладаги эр-хотиннинг бир-бирини эшитиши, тушунишига имкон яратади.

Бахтли оила куришининг индаллоси ҳам бир-бирини ҳар жиҳатдан, тўлақонли тушунишга боғлиқ, деб ўйлайман. Бунда ёшларнинг ақл-идрок билан оиладаги ўз бурчларини тўла тушунган ҳолда ёндашиши, иш туттиши лозим.

Бир сўз билан айтганда, миллий урф-одатлар, қадриятларга амал қилинган оилаларда барака бўлади, тинчлик, осойишталик ҳукм суради. Борига қаноат қилиш, шукр қилиб яшаш ҳисси — шукроналик, яхшилик улашиш, савоб иш қилиш замирида катта маъно бор. Булар оила кўрғонини мустаҳкамлаб борувчи азалий қадриятлардир. Бунга амал қилишнинг ҳосияти эса улуг. Қолаверса, оилавий маросимлар, туғилган кун, турли тадбирларнинг мавжудлиги оиладаги шахсларни ўзаро бир-бирига жипслаштиради. Улар атрофдаги инсонларнинг қувончига шерик бўлиб, дардларини енгитишга ёрдам берадилар.

Оилани қўш устунли айвонга қиёслашим келади. Унда онанинг ширин каломли янгради. Фарзандлар кулгиси кўкни қоплайди. Отанинг вазми мушоадалари оиланинг зарга айланади. **Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 19 йиллигига бағишланган тантанали маросимда Юртбошимиз бежиз “Азал-азалдан халқимиз учун муқаддас бўлмиш оилани ҳаётимиз таянчи ва суянчи, жамиятимизнинг ҳал қилувчи асосий бўлини деб қабул қилишимиз зарур ва ҳақ шубҳасиз, жуда катта маъно-моҳият мужассам”, деб таърифламадилар. Зеро, оилани ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, унга муруват кўрсатиш — бу жамият ва унинг келажаги ҳақида гамхўрлик демек.**

Оила мустаҳкамлиги ҳақида гап кетганда, яна бир масалага алоҳида эътибор қаратиш лозим. Биламизки, одам тана ва руҳдан иборат. Одамлар ўз таналарини доимо озода тутиб, парваришлайди. Аввал пардоз-андоз қилишди, эркаклар соч-соқолини олишди. Аммо психик гигиенага деярли эътибор берилмади. Психолог сифатида ауто тренинг билан шуғулланадиган инсонларни кам учратаман.

Психологик ауто тренинг бу — танани доимо машқ қилиш эвазига ўзини ишонтириш, психоиммунитетни мустаҳкамлаш, ҳаётдаги ижобий нарсаларни хотирлаш ва ирода кучлиликка йўналиш берилмади. Психолог сифатида ауто тренинг билан шуғулланадиган инсонларни кам учратаман.

— танани доимо машқ қилиш эвазига ўзини ишонтириш, психоиммунитетни мустаҳкамлаш, ҳаётдаги ижобий нарсаларни хотирлаш ва ирода кучлиликка йўналиш берилмади. Психолог сифатида ауто тренинг билан шуғулланадиган инсонларни кам учратаман.

Яқинда ижодкор ёшларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг орау-интилишларини рўёбга чиқариш

Мамлакатимиз ёшларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларни демократик тамойиллар, миллий ва умуминсоний қадриятлар асосида маънан етук, жисмонан соғлом фуқаролар бўлиб вояга етишлариди кўмаклашиб келаётган “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракатини ана шундай ташкилотлар сирасига киритиш мумкин. “Камолот” ЁИҲ Марказий Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари Феруза Мухамеджанова билан Ҳаракат фаолияти, режа ва мақсадлари хусусида сўхбатлашдик.

— Аввало, масъул шахс сифатида юртимиз ёшларининг жамиятдаги ўрни ва “Камолот”нинг уларга кўмаги хусусида тўхталсангиз.

● ИСТИҚБОЛ

Ёшларимизнинг таянчи ва суянчи “КАМОЛОТ” ЁИҲ АНА ШУНДАЙ ВАЗИФАНИ БАЖАРМОҚДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

— Президентимизнинг парламент палаталари қўшма мажлисида тақдим этган Концепцияда белгиланган вазифаларни ёшлар орасида кенг тарғиб қилишда Ҳаракат аъзолари томонидан қандай чора-тадбирлар амалга оширилмоқда?

— Олий таълим муассасаларида тахсил олаётган 1 600 нафарга яқин талаба иштирокида ўтказилган “Концепция — тараққиётимиз пойдевори” лойиҳаси 200 минг нафардан ортиқ ёшларга Концепциянинг мазмун-моҳияти, унда белгиланган устувор вазифаларни англаш имконини берди. Мазкур лойиҳа ижобий самара бериши, ёшлар орасида уни янада кенгроқ оммалаштириш мақсадида Ҳаракат томонидан “Концепцияни ўрганиш ойлги” ҳам эълон қилинди.

Ойлик доирасида олимларимиз иштирокида кенг аҳоли ўртасида илмий-амалий конференция, семинар ва қатор учрашувлар ўтказилди. Жумладан, “Мен сайловга тайёрман”, “Хуқуқий тарғибот поезди”, “Конституция — бахтимиз пойдевори”, “Сиз қонунни биласизми?” каби лойиҳалар ҳам қўрилган самарани берди, деб ўйлайман.

— Ҳаракат томонидан ёшларни фойдали меҳнатга жалб этиш масаласида қилинган амалий ишларга тўхталсангиз.

— Ёшларни таъминлаш яраша иш билан таъминлаш, турмуш фаровонлигини оширишга имконият яратиш мақсадида келажакда маҳаллалардаги вақтинча ишсиз юрган ёшларни худуддаги ижтимоий соҳаларга, қурилыш объектларига ҳамда аҳоли-ишчилик қилиш ишлари

ҳақида турли лойиҳа ва тадбирлар ўтказиб келинади. Уларда фаол қатнашаётган мамлакатимиз ёшларини истиқлол йилларида юртимизда олиб борилаётган кенг кўламли ислохотлар, бунёдкорлик ишлари билан таништириш, миллий гуруҳ ва ифтихор туйғуланиш шакллантиришни мақсад қилганмиз.

Яқинда ижодкор ёшларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг орау-интилишларини рўёбга чиқариш

мақсадида “Юрт ифтихорлари” туркумидаги китоб нашр қилинди. Ундан “Рустам Қосимжонов: жаҳон шахмат тоғи соҳиби”, “Ватан — менинг гурурим” номли мақолалар жой олган.

— Президентимизнинг парламент палаталари қўшма мажлисида тақдим этган Концепцияда белгиланган вазифаларни ёшлар орасида кенг тарғиб қилишда Ҳаракат аъзолари томонидан қандай чора-тадбирлар амалга оширилмоқда?

— Олий таълим муассасаларида тахсил олаётган 1 600 нафарга яқин талаба иштирокида ўтказилган “Концепция — тараққиётимиз пойдевори” лойиҳаси 200 минг нафардан ортиқ ёшларга Концепциянинг мазмун-моҳияти, унда белгиланган устувор вазифаларни англаш имконини берди. Мазкур лойиҳа ижобий самара бериши, ёшлар орасида уни янада кенгроқ оммалаштириш мақсадида Ҳаракат томонидан “Концепцияни ўрганиш ойлги” ҳам эълон қилинди.

Ойлик доирасида олимларимиз иштирокида кенг аҳоли ўртасида илмий-амалий конференция, семинар ва қатор учрашувлар ўтказилди. Жумладан, “Мен сайловга тайёрман”, “Хуқуқий тарғибот поезди”, “Конституция — бахтимиз пойдевори”, “Сиз қонунни биласизми?” каби лойиҳалар ҳам қўрилган самарани берди, деб ўйлайман.

— Ҳаракат томонидан ёшларни фойдали меҳнатга жалб этиш масаласида қилинган амалий ишларга тўхталсангиз.

— Ёшларни таъминлаш яраша иш билан таъминлаш, турмуш фаровонлигини оширишга имконият яратиш мақсадида келажакда маҳаллалардаги вақтинча ишсиз юрган ёшларни худуддаги ижтимоий соҳаларга, қурилыш объектларига ҳамда аҳоли-ишчилик қилиш ишлари

ҳақида турли лойиҳа ва тадбирлар ўтказиб келинади. Уларда фаол қатнашаётган мамлакатимиз ёшларини истиқлол йилларида юртимизда олиб борилаётган кенг кўламли ислохотлар, бунёдкорлик ишлари билан таништириш, миллий гуруҳ ва ифтихор туйғуланиш шакллантиришни мақсад қилганмиз.

Яқинда ижодкор ёшларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг орау-интилишларини рўёбга чиқариш

мақсадида “Юрт ифтихорлари” туркумидаги китоб нашр қилинди. Ундан “Рустам Қосимжонов: жаҳон шахмат тоғи соҳиби”, “Ватан — менинг гурурим” номли мақолалар жой олган.

— Президентимизнинг парламент палаталари қўшма мажлисида тақдим этган Концепцияда белгиланган вазифаларни ёшлар орасида кенг тарғиб қилишда Ҳаракат аъзолари томонидан қандай чора-тадбирлар амалга оширилмоқда?

— Олий таълим муассасаларида тахсил олаётган 1 600 нафарга яқин талаба иштирокида ўтказилган “Концепция — тараққиётимиз пойдевори” лойиҳаси 200 минг нафардан ортиқ ёшларга Концепциянинг мазмун-моҳияти, унда белгиланган устувор вазифаларни англаш имконини берди. Мазкур лойиҳа ижобий самара бериши, ёшлар орасида уни янада кенгроқ оммалаштириш мақсадида Ҳаракат томонидан “Концепцияни ўрганиш ойлги” ҳам эълон қилинди.

— Ҳаракат томонидан ёшларни фойдали меҳнатга жалб этиш масаласида қилинган амалий ишларга тўхталсангиз.

— Президентимизнинг парламент палаталари қўшма мажлисида тақдим этган Концепцияда белгиланган вазифаларни ёшлар орасида кенг тарғиб қилишда Ҳаракат аъзолари томонидан қандай чора-тадбирлар амалга оширилмоқда?

— Олий таълим муассасаларида тахсил олаётган 1 600 нафарга яқин талаба иштирокида ўтказилган “Концепция — тараққиётимиз пойдевори” лойиҳаси 200 минг нафардан ортиқ ёшларга Концепциянинг мазмун-моҳияти, унда белгиланган устувор вазифаларни англаш имконини берди. Мазкур лойиҳа ижобий самара бериши, ёшлар орасида уни янада кенгроқ оммалаштириш мақсадида Ҳаракат томонидан “Концепцияни ўрганиш ойлги” ҳам эълон қилинди.

Ойлик доирасида олимларимиз иштирокида кенг аҳоли ўртасида илмий-амалий конференция, семинар ва қатор учрашувлар ўтказилди. Жумладан, “Мен сайловга тайёрман”, “Хуқуқий тарғибот поезди”, “Конституция — бахтимиз пойдевори”, “Сиз қонунни биласизми?” каби лойиҳалар ҳам қўрилган самарани берди, деб ўйлайман.

— Ҳаракат томонидан ёшларни фойдали меҳнатга жалб этиш масаласида қилинган амалий ишларга тўхталсангиз.

— Ёшларни таъминлаш яраша иш билан таъминлаш, турмуш фаровонлигини оширишга имконият яратиш мақсадида келажакда маҳаллалардаги вақтинча ишсиз юрган ёшларни худуддаги ижтимоий соҳаларга, қурилыш объектларига ҳамда аҳоли-ишчилик қилиш ишлари

ҳақида турли лойиҳа ва тадбирлар ўтказиб келинади. Уларда фаол қатнашаётган мамлакатимиз ёшларини истиқлол йилларида юртимизда олиб борилаётган кенг кўламли ислохотлар, бунёдкорлик ишлари билан таништириш, миллий гуруҳ ва ифтихор туйғуланиш шакллантиришни мақсад қилганмиз.

Яқинда ижодкор ёшларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг орау-интилишларини рўёбга чиқариш

мақсадида “Юрт ифтихорлари” туркумидаги китоб нашр қилинди. Ундан “Рустам Қосимжонов: жаҳон шахмат тоғи соҳиби”, “Ватан — менинг гурурим” номли мақолалар жой олган.

— Президентимизнинг парламент палаталари қўшма мажлисида тақдим этган Концепцияда белгиланган вазифаларни ёшлар орасида кенг тарғиб қилишда Ҳаракат аъзолари томонидан қандай чора-тадбирлар амалга оширилмоқда?

да ташкилот томонидан эътибордан четда қолган айрим масалалар ҳам кўтарилди. Жумладан, бугунги кунда фан олимпиадалари, Зулфия номидаги Давлат мукофоти, “Нихол” мукофоти, Президент стипендиеси, “Беруний”, “Ибн Сино”, “Навий”, “Улугбек”, “Имом ал-Бухорий” номидаги давлат стипендиялари танловларини ташкил этиш, иқтидорли ёшларни тавсия этиш ҳамда танловларда ёшлар манфаатини ҳимоя қилиш борасидаги ишларни қоникарли эмаслиги кўзга ташлаб қолди. Истиқболдаги фаолияти давомида Ҳаракат бундай масалаларга янада жиддийроқ ёндашишни мақсадга мувофиқ, деб топди.

Тахлиллар шуни кўрсатмоқдаки, Ҳаракат томонидан ёшларни рағбатлантириш мақсадида ташкил этилган “Камолот” стипендиеси, “Камолот” таълим гранти, ёш олимлар стипендиеси ва бошқа лойиҳаларда бир йилда 10 нафардан 30 нафарга чаман бўлган ёшлар рағбатлантирилган, холос. Бу республикадаги жами ёшлар, хусусан, талабалар сонига нисбатан қисқалганда жуда озчиликни ташкил этади. Фаолиятимиз давомида бу каби лойиҳаларни вилоятлари, туман (шаҳар)лар миқёсида кўпроқ ташкил этиб, иқтидорли, истеъдодли ёшларни аниқлаш, истиқболга қўйиш, бу борада тегишли лойиҳаларни қайта кўриб чиқиш эҳтиёжи сезилмоқда. Яна бир масала. Бугунги кунда қадар иқтидорли ва истеъдодли ёшларни бир жойга мунтазам йиғилиб, ўзаро илмий-ижодий алоқада бўлиши, фикр-мулоҳаза алмашиб туриши учун мумкин фаолият юритиладиган ёшлар уюшмаси мавжуд эмас. Таълим муассасаси, туман ёки вилоятларда шунга ўхшаш тўғарақ, клуб ёки уюшмалар фаолият юритмоқда, холос. Бироқ улар фаолияти ҳам тарқоқ ва тизимлаштирилмаган.

Шу пайтатча Ҳаракат томонидан иқтидорли ёшлар тўғрисидаги маълумот банки яратилмаган ва уларнинг мониторингини олиб борилмаган. Бу эса ўз навбатида, улар билан самарали ишлашда ҳато ва тушунмасчиликларни юзага келтирмоқда. Айниқса, иқтидорли ёшлар ва ёш олимлар тўғрисидаги маълумотлар банкни яратиш, улар билан мунтазам ва узлуksиз ишлаш тартибини ишлаб чиқиш ва амалиётга татбиқ этиш мониторингини олиб бориш Ҳаракат олдидagi асосий вазифалар сирасига кирди.

Дилфуза РҶЗИЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

● МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТ

Ўзбек кураши

2012 ЙИЛ РЕЖАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Миллий матбуот марказида Кураш халқаро ассоциацияси 2012 йил режаларини оммавий ахборот воситалари вакиллари билан ўртоқлашганда ана шулар ҳақида гап борди. Маълумки, октябрь ойида Буюк Британиярон Амр Темур ўз аскарларини чиниктириш ва жисмоний тайёрлигини ошириш мақсадида курашдан фойдаланган. Арслар мобайнида спортнинг бу тури ўзбек халқининг анъанавий қадриятларидан бири сифатида эъзозланиб келинаётганини сир эмас. Шу маънода кураш ўзбекларнинг қон-қонига сингиб кетган, десак муволафа бўлмайди. Бугунги кунда мамлакатимизда икки миллионга яқин кураш билан шуғулланувчилар мавжудлиги ҳам фикримиз далилидир.

Кураш ассоциацияси кураш бўйича нуфузли мусобақаларга бўлган спорт ташкилотларидан бири ҳисобланади. Унинг ташаббуси билан 2000 йилдан бери Лондонда ИКА Фахрий Президенти номидаги анъанавий Ислам Каримов халқаро турнири оқори савияда ўтказиб келинмоқда. Буюк Британия Кураш ассоциацияси мамлакатда бир ҳафталик Ўзбекистон кунларини ўтказишни ҳам режалаштириши. VII жаҳон чемпионати эса мазкур ҳафталикнинг энг чиройли якуни бўлади.

Қолаверса, шу йилнинг ёзида Лондонда бўлиб ўтадиган Олимпий ўйинларини ҳам спорт ишчи қуралими миллионлаб курашсеварларга тўлақонли ет-

казиш бўйича зарур ишлар олиб борилмоқда. Бу борада Буюк Британия Кураш ассоциациясининг мутасаддилари SKY-SPORTS ва EUROSPORT телеканаллари билан маълум бир келишувга эришганликларини ҳам эътиборлидир. Ўзбек кураши дунё кезмоқда. Миллий спорт тури ҳисобланмиш курашга бўлган қизиқиш тобора ортмоқда. ИКА мутасаддилари уч ҳафта давомида Индонезияда бўлиб, спортчи ва мураббийларга ўзбек кураши бўйича машғуллотлар ўтказиб қайтиши.

Тадбирда ана шу ташриф ва режалар хусусида ҳам сўз юритилди.
Адибахон
РАҲМАТУЛЛАЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

Китоб ўғриси

Германияда кутубхонадан 5 мингта китобни ўмарган шахс кўлга олинган.

Мамлакат таълим ва санъат федерал вазирлигида фаолият юритган 45 ёшли ўғри сумка ва кийимлардаги махсус чўнтакларда 53 та китобни олиб чиқиб кетаётган пайтда кўлга тушган. Ўғрининг уйда ўтказилган тинтув натижасида эса кутубхонадан йўқолган яна қарийб беш мингта турли номдаги китоблар топилган. Маълумотларга кўра, китоб ўғриси томонидан йиғилган китоблар бир неча миллион еврога ташкил этади.

Гиёҳванд моддалар кўпаймоқда

Жаҳон соғлиқни сақлаш вазирлиги маълумотларига кўра, ўтган 3 йил давомида Афғонистонда етиштирилётган гиёҳванд моддалар икки баробарга кўпаймоқда.

Маълумотларга қараганда, мамлакатда 200 га яқин лабораторияларда йилга 700-800 тоннагача опий тайёрланади. Бу жаҳон бўйича умумий гиёҳванд моддаларнинг қарийб 90 фоизини ташкил этади. "Ўлим фабрикалари" 2008 йилда 175 тани ташкил этган бўлса, 2010 йилда бу кўрсаткич 400 дан ошган. Бугун Европа ва жаҳон қора бозорларида сотилаётган героиннинг тўртдан уч қисми Афғонистон ҳиссасига тўри келади. Сўнгги 3 йил ичида оғу экспорт ҳажми 3 баробарга ошган. Шунинг ўзиёқ вазият нақадар мураккаблигини кўрсатиб турибди.

Хорижий ОАВ хабарлари асосида тайёрланди

БИЗНИНГ ШАРҲ

Европада рецессия кучаймоқда

Кўхна қитъа мамлакатлари жиддий молиявий таназзулга юз тутаётир

Еврокомиссия жорий йилда ҳам евроҳудуддагиларни оғир синовлар кутаётгани, иқтисодий ўсиш бор-йўғи 0,5 фоиз атрофида бўлишини башорат қилаётир. Греция, Италия, Испания, Ирландия, Португалия каби мамлакатлар танг аҳволда қолди. Қарз ботқоқига ботиб қолган бир неча давлатларнинг бюджет маблағини тежашни туфайли қатор муаммаларга дуч келишмоқда. Дефолт ёқасига келиб қолган Греция ялпи ички маҳсулотини шиддат билан камайиб бормоқда.

Босиб расмий Афина қарзининг бир қисмидан, яъни облигациялар бўйича 200 миллиард евролик қарзининг 107 миллиардидан воз кечишга-розиллик бергани ҳам вазиятга сезиларли таъсир кўрсатмади. Қарз берувчилар дефолт юз берган чоғида бир мириносиз қолишларини англаб етган бўлса ажабмас. Греция ажратилаётган катта қарз эвазига ўз зиммасига қўшимча мажбуриятларни олмоқда, яъни февраль ойи охирига қадар олган кредитини доимий тўлаб бориши ва қарз миқдорини кўпайиб кетишига йўл қўймаслигини таъминлаши даркор. Вакиллик молия ташкилотларида махсус ҳисоб-рақамлар очирили, унда 3 ойлик қарз миқдоридидаги маблағ жамғарилиши шарт. Маҳаллий Конституция моддаларидан бирига қарзни мунтазам тўлаб боришни кафолатловчи тузатиш киритиш кутилмоқда. Бундан ташқари, пенсия таъминотига ажратилаётган маблағ 300 миллион еврога ва шунга ўхшаш бошқа давлат харажатлари 325

маҳсулот ҳажмининг қисқариши айтилмоқда. Апеннин ярим оролидаги давлатнинг ташқи қарзи ЯИМнинг 120 фоизини, яъни 1 триллион 900 миллиард долларга етган. Чехия ҳам техник рецессия қамалида қолган. Фақат Германия ва Франция макроиктисодиётида ижобий кўрсаткичлар қайд этилаётир. Испания инқирози АҚШда 2008 йилда қуртак отган молиявий бўҳронни эслатмоқда. Кўчмас мулкларнинг арзонлашиши биринчи навбатда қурилиш бизнеси илдиизига болта урди, банклар эса берган кредитини қайтара олмаган мижозлар тузоғига тушиб қолди. Мамлакатдаги банк тизими қайта қўрилиб, улар сони бор-йўғи 4 тага тушиб қолиши ҳақида гап сўзлар бор. Банк активларининг умумий миқдори 1,543 триллион евро бўлса, шундан 340-360 миллиард евро сират ҳисобига тўғри келади, бироқ олинган 176 миллиард евро банкка қайтарилмаган. Суверен қарз инвесторларнинг ишончини йўқотди ва кредит бериш ҳажмининг қисқаришига сабаб бўлди. Бир пайтлар испанлар кредит эвазига БМВ-1 Люкс русумли автомобилларни сотиб олган бўлса, энди бунинг акси, ўрта миёна "Саени" машинасидан фойдаланишга мажбур. "Саени" испан инқирози белгиси сифатида талқин этилмоқда.

Пиренейдаги давлатда ишсизлик даражаси ҳам жуда юқори. 2011 йил охирига келиб улар сони 5 миллион 273 миң нафарга етди, яъни ишга лаёқатли фуқароларнинг 23,45 фоизи меҳнат биржаси рўйхатида туради. Ачинарлиси шундаки, 18-25 ёшлардаги йигит-қизларнинг 45,8 фоизи ўзига муносиб иш ахтаришда давом этмоқда. Янги ҳукумат яқин орада бу масалани жиддий ўрганиб чиқиб иқтисодиётнинг ўнгилини учун барча чораларни сафарбар этмоқда. Маҳаллий аҳоли Испаниядаги янги ҳукуматнинг вазиятдан чиқиб кетишига шубҳа билан қарамоқда. Шу боисдан парламент сайловида овоз бериш ҳуқуқига эга фуқароларнинг учдан бир қисми қатнашганлиги ҳам, уларнинг ҳукуматга бўлган ишончи йўқолиб бораётганлигини кўрсатиб турибди.

Ягона валюта иттифоқидагилар сўнгги 3 йил ичида 2-мартаба рецессияга тўқнаш келмоқда. Бельгия саноат вазири, социалистик партия аъзоси Поль Моньет маҳаллий газеталардан бирига интервью берар экан, айнан Еврокомиссиянинг нотўғри иқтисодий сиёсат юргизиши оқибатида Европанинг 15 йиллик рецессия ҳолатига тушиши, ҳатто "барча таниқли иқтисодчилар" ҳам бу узоқ давом этадиган жараён эканини тани олиётганлигини айтган. Вазир Еврокомиссиянинг бюджет харажатлари, шу жумладан, ижтимоий дастурларни қисқартириш талаби иқтисодий кўрсаткичларнинг пасайишига олиб келади. Ундан кўра, бу идора Европа Марказий банки ва Европа инвестиция банки орқали "муаммоли" мамлакатларнинг "тарихий қарзларини" тўлашда ёрдам кўрсатиши керак, деб айтмоқда. У доимо

ижтимоий дастурларнинг камайирилиши ва бюджетдан ажратилаётган тўловларни кўпайтириш тарафдоридир. Бир томондан у ҳақдир. Зеро, топ менежер оддий ходимга қараганда 80 баробар кўп даромад топмоқда.

Жаҳонда олтин валюта захираси бўйича иккинчи ўринда бораётган Хитой (3 триллион 200 миллиард доллар) евроҳудуддаги тўпланиб қолган қарз муаммосини ҳал этишда ёрдам беришга ваъда қилмоқда. Мамлакат бош вазири Вэнь Цзябао пойтахт Пекинда Европа Иттифоқи раҳбарлари билан бўлиб ўтган учрашувда Хитой мазкур ҳамжамиятнинг йирик савдо ҳамкори бўлиб қолишини истаётганлигини таъкидлаган. Бунинг учун Европа Иттифоқи Хитойни бозор иқтисодиёти таъминотидаги асосланган мамлакат сифатида тан олиши ва Хитойнинг Европада савдо ва инвестиция соҳасидаги фаолиятининг кенгайтиришига замин ҳозирлаши зарур. Маълумки, Хитой ва Европа Иттифоқи ўртасида савдо-сотиқ бўйича чекловлар мавжуд. Бунга Хитойдан Европа Иттифоқига экспорт қилинаётган пўлат маҳсулотлари бўйича юзага келаётган келишмовчиликлар мисол бўла олади. Брюсселдагилар ҳозир европалик ишлаб чиқарувчиларнинг хитойлик ҳамкасблари устидан ёзган шикоятни юзасидан текширув ишларини бошлаб юборган. Бундан аввал ҳам улар ўртасида металлургия ва қишлоқ ҳўжалиги соҳаларида ҳам кўп бор баҳс ва тортишувлар юзага келган эди.

Хабарингиз бўлса керак, Хитой компаниялари ўтган йили Европа Иттифоқига инвестиция жалб қилиш ҳажмини оширган. Энергетика, уй-жой коммунал ҳўжалиги, ҳатто қимматбаҳо яхта ишлаб чиқарувчи корхоналар ҳам сотиб олинганини эслатиб ўтиш жоиз. 2010 йилда евроҳудудда бошланган бўҳронни бартараф этиш учун Европа Иттифоқи 100 миллиард евро сарфласа-да, бунинг улдасидан чиқа олмаётир. Европа барқарорлик жамғармасини тўлдирришга бел болаган Хитойда ҳам агар ҳукумат давлатнинг иқтисодиётдаги улушини пасайтириш борасида амалчи ислохотларни амалга оширишга киришилмаса, Осиёдаги бу мамлакатда ҳам инқирознинг бўлиши эҳтимолдан холи эмас. Бу ҳақда "The Wall Street Journal" нашрида Жаҳон банки ва Хитой ҳукумати экспертларининг "Хитой-2030 йилгача" маърузасидан маълумот келтирилган. Хитой иқтисодиётининг ҳолати ЯИМ кўрсаткичига боғлиқ. Агар унинг сурати секинлашса, бўҳрон барча соҳаларни қамраб олиши ҳеч гап эмас. Экспертлар ҳукуматни рақобатни кучайтириш ва тадбиркорликни рағбатлантириш, қолаверса, давлат корхоналарини хусусий мулк эгалари ихтиёрига топшириш масаласининг тезлаштирилишини талаб қилмоқда. Бу йил ХХР ЯИМ ҳажми 8 фоизни, 2013-2016 йилларда 6,6 фоизга тушади. Ўтган 30 йил ичида миллий иқтисодиётдаги ўсиш йилга 10 фоизни ташкил этган.

Азимжон Пўлатов

РАНГИН ДУНЁ

Сингапур

ДЕНГИЗ БЎЙИДАГИ ШЕР

Сингапур Республикаси. Умумий майдони 714,3 квадрат километр. Аҳолиси 4,987 миллион киши.

кўргани келган одам бир марта бўлса-да, яши ниёт қилиб қўлини фаввора суви билан чайиб олиши керак. Сингапурликларнинг айтишига қараганда, шунга амал қилган инсоннинг ҳаёти албатта тўқин-сочинликда ўтаркан. Бундан ташқари, Сентоза ороли ҳам мамлакатнинг энг баҳола гўшаларидан ҳисобланади. Ноёб кораллар музейи ва Осиёдаги энг катта тропик океанариум айнан шу оролда жойлашган.

СИНГАПУР БАЙРАМЛАРИ
Маҳаллий аҳоли Янги йил бай-

Жануби-шарқий Осиёда жойлашган шаҳар-давлатни Малакка ярим оролидан Жохор бўғози ажратиб туради. Сингапур Малайзия ва Индонезия таркибига кирувчи оролар билан чегарадош. Мамлакат битта асосий — Сингапур ва 58 та майда оролардан таркиб топган. Орол экватор устида жойлашгани боис, иқлими ҳамisha мўтадил.

КИМСАСИЗ ОРОЛ ТАРИХИ

Сингапур у қадар қадимий тарихга эга эмас. Бирок, унга қачон ва ким томонидан асос солингани ҳақида жуда кўп афсоналар мавжуд. Шунга кўра, даставвал оролнинг номи "Темасек" ("Денгиз шаҳри") бўлган. Қирол Шри-виджайнинг ташрифидан сўнг, ушбу кимсасиз оролга Сингапур ("Шер шаҳри") номи берилди. Узоқ йиллар давомида орол қўлдан-қўлга ўтиб, эгасиз ҳам қолган. Бундан роппа-роса 210 йил олдин британиялик колонизатор, кейинчалик шаҳар губернатори Стэмфорд Раффалзнинг сай-харакатлари билан Сингапур ҳақиқий маънода шаҳар мақомини олади.

ЭРТАКНАМО ГўША

Шаҳар-оролнинг энг кўхна ва гавжум гўшаларидан бири Чайнатаун ҳамisha сайёҳлар эътиборида бўлиб келган. Бу ернинг ўзига хос меъморий обидалари, ибодатхона ҳамда ажойиботларини томоша қилиш учун бирикми кун камлик қилиши турган

гап. Чайнатаунда фэн-шуй таълимотига сўзсиз амал қилинади. Шу боис, маҳаллий аҳолига кундалик вазифа бўлиб туялган нарсалар, дунё сайёҳлари учун сирлилик касб этиши аниқ. Негаки, айнан Чайнатаунда худди эртаклардагидек башоратчи, мунажжим ва фолбинлар ҳар қадамда учрайди.

КИЧИК ХИНДИСТОН

Хушманзара ва сершовқин Сингапур ҳаётида Кичик Хиндистон алоҳида ўрин тутайди. Номидан ҳам маълумки, ушбу мавзеда хинд маданиятига бўлган хурмат ниҳоятда баланд. Қолаверса, каттаю кичик дўконлар, бозор ва расталар, хинд ва бошқа миллий таомларни истеъмол қилиш мумкин бўлган рестороанлар, шунингдек, шаҳарнинг тарихий аҳамиятга молик энг биринчи "Раффалз" меҳмонхонаси ҳам айнан шу ерда жойлашган.

БАХТ ОРОЛИ

Сингапурда диққатга сазовор жойлар жуда кўп. Улардан бири Сантек-Сити оролидаги "Тўқин-сочинлик" фавворасидир. Уни

кўзлари махсус материал, тангалари эса соф чиннидан ишланган. Афсонавий махлуқнинг боши шерни, танаси эса балиқ думини эслатади. Даставвал, Мерлион Сингапур дарёси бўйига ўрнатилган эди. Бирок, 2002 йили хайкал эски жойидан 120 километр нарига кўчирилган. Мерлион оғзидан отиладиган сув махсус насос тизими орқали бошқарилади. Насослар иккита бўлиб, галма-галдан ишлайди.

"БУКИТ ТИМА"

Сингапур ҳайвонот боғидаги жониворлар ўзларини худди табиат қўйнида юргандек ҳис қилишади. Аслида ҳам шундай. 70 гектар тропик ўрмон худудини эгаллаган "Букит Тима" қўриқхонаси айнан ҳайвонот боғи учун ажратилган. Салкам 20 гектар майдонни эса Джурон қушлар боғи эгаллаган. Бу ерда тропик қушларнинг энг ноёб турларини ҳам учратиш мумкин.

ОРОЛГА ЭЛТЎВЧИ ТРАНСПОРТ

Сингапур порти дунёдаги энг йирик портлардан бири саналади. Порт бир неча кўрсаткичларга кўра дунё портлари ичида етакчилик қилиб келади. Қолаверса, Чанги халқаро аэропорти Жануби-шарқий Осиёда катта нуфузга эга. Аэропорт ҳар йили 36 млн. йўловчига хизмат қилади. Юк ташини айланмаси эса 1,9 млн. тоннадан зиёд. Чанги аэропорти 13 квадрат километр майдонни эгаллаган.

Зафар МУҲАММАД

